

Överenskommelse mellan Sverige och Estland om hyra av fängelseplatser

Gunnar Strömmer, justitieminister

Henrik Vinge (SD), ordförande i justitieutskottet

Ingemar Kihlström (KD), kriminalvårdspolitisk talesperson

Martin Melin (L), rättspolitisk talesperson

4 juni 2025

Bakgrund

Situationen i Kriminalvården

- Situationen inom Kriminalvården är mycket ansträngd.
- Beläggningsgraden i anstalt är 96 procent, eller 141 procent om man räknar bort dubbelbeläggningsplatser.
- Det finns ett stort behov av nya platser, på både kort och lång sikt.

En kraftig utbyggnad pågår

- Kraftigt ökade anslag till Kriminalvården – från 14,1 till 26 miljarder mellan 2023-2027.
- Sedan regeringsskiftet: + 3 000 nya platser beslutade – motsvarar nästan fyra Kumlaanstalter.
- Förtätning på befintliga anstalter i hela landet genom dubbelbeläggning och s.k. moduler.
- Från och med den 1 juli i år ska fler intagna ska avtjäna straff i sina hemländer.
- Långsiktig utbyggnadsplan och nationell samordnare för att påskynda expansionen.

Hyra fängelseplatser utomlands

- **Tidöavtalet:** Frågan om att hyra fängelseplatser utomlands ska utredas.
- En utredning tillsattes i december 2023 och redovisning lämnades den 29 januari 2025.
- Utredningens förslag i korthet:
 - Förhyrning av platser utomlands är möjligt.
 - Likvärdighet med verkställighet i Sverige.
 - EU-land i Sveriges närområde.
 - Målgrupp: män 18 år med vissa undantag.

Samarbetet med Estland

- Estland binds av samma internationella åtaganden som Sverige.
- Det finns ett etablerat samarbete på straffrättens område.
- Dialog har pågått mellan Sverige och Estland sedan våren 2024 angående förutsättningarna att hyra anstaltsplatser.
- Konkreta förhandlingar inleddes våren 2025.

Avtalets innehåll

Anstalten

- Tartuanstalten i södra Estland, byggd 2002.
- Motsvarar en svensk anstalt i säkerhetsklass 2.
- 400 bostadsrum med kapacitet att ta emot 600 intagna.
- Motsvarande standard och utrustning som i svensk anstalt.

Intagna

- Män, 18 år eller äldre, dömda för exempelvis mord, sexualbrott eller ekonomisk brottslighet.
- Inga omfattande vårdbehov eller säkerhetsrisker, som intagna dömda för terroristbrott, brott mot rikets säkerhet eller grov organiserad brottslighet.
- Inga estniska medborgare eller andra intagna med anknytning till Estland.

Villkor och kostnad

- Estnisk lagstiftning gäller.
- Verkställigheten påbörjas och avslutas i Sverige.
- Ingen frigivning eller permission på estniskt territorium.
- **Kostnad:** 8 500 euro per plats och månad, i Sverige uppgår motsvarande kostnad till 11 500 euro.

Särskild reglering för att nå likvärdighet

- Många likheter mellan estnisk och svensk fängelslagstiftning.
- Viss särreglering är nödvändig för att nå likvärdighet med den svenska fängelselagstiftningen:
 - Disciplinära åtgärder
 - Kommunikation med omvärlden
 - Permissioner
 - Sysselsättning

Bemanning

- Estnisk personal bemannar anstalten.
- Svensk personal på plats för att säkerställa att avtalet efterlevs.
- Kriminalvården bistår med utbildning av lokal personal.
- Kriminalvården ansvarar vid behov för intagnas utbildning och viss programverksamhet på distans.
- Engelska är arbetsspråk, rätt till tolk och översättning.

Process

- Kriminalvården fattar beslut om en tidsbegränsad placering i varje enskilt fall.
- Beslutet ska kunna domstolsprövas i Sverige.
- Estland godkänner placeringen varefter den intagne transporteras till Estland av Kriminalvården.
- Den intagne flyttas åter till Sverige minst en månad före villkorlig frigivning.

Vad händer nu?

- Avtalet undertecknas i Stockholm den 18 juni.
- Lagstiftningsarbete pågår. Avtal och lagförslag planeras överlämnas till riksdagen våren 2026.
- Kvalificerad majoritet krävs i riksdagen: Tre fjärdedelar av de röstande måste rösta för.
- **Planerat ikraftträdande:** 1 juli 2026 och de första intagna på plats i Tartuanstalten därefter.

Överenskommelse mellan Sverige och Estland om hyra av fängelseplatser

Gunnar Strömmer, justitieminister

Henrik Vinge (SD), ordförande i justitieutskottet

Ingemar Kihlström (KD), kriminalvårdspolitisk talesperson

Martin Melin (L), rättspolitisk talesperson

4 juni 2025

